

Suvestinė redakcija nuo 2019-10-03 iki 2022-10-28

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2013, Nr. [28-1346](#), i. k. 1132250ISAK000V-250

Nauja redakcija nuo 2015-11-01:

Nr. [V-841](#), 2015-07-09, paskelbta TAR 2015-07-10, i. k. 2015-11238

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL MEDIENOS IR DURPIŲ, IMPORTUOJAMŲ IŠ TREČIŲJŲ VALSTYBIŲ Į LIETUVOS RESPUBLIKOS RINKĄ, UŽTERŠTUMO ¹³⁷Cs RADIONUKLIDU BEI MEDIENOS IR DURPIŲ KURO PELENŲ, UŽTERŠTŲ ¹³⁷Cs RADIONUKLIDU, NAUDOJIMO IR TVARKYMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

2013 m. kovo 12 d. Nr. V-250

Vilnius

Pakeistas teisės akto pavadinimas:

Nr. [V-785](#), 2017-06-21, paskelbta TAR 2017-06-23, i. k. 2017-10545

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 2 punktu:

Preambulės pakeitimai:

Nr. [V-1117](#), 2019-10-02, paskelbta TAR 2019-10-02, i. k. 2019-15662

1. T v i r t i n u Medienos ir durpių, importuojamų iš trečiųjų valstybių į Lietuvos Respublikos rinką, užterštumo ¹³⁷Cs radionuklidu bei medienos ir durpių kuro pelenų, užterštų ¹³⁷Cs radionuklidu, naudojimo ir tvarkymo tvarkos aprašą (pridedama).

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-785](#), 2017-06-21, paskelbta TAR 2017-06-23, i. k. 2017-10545

2. P a v e d u šio įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

VYTENIS POVILAS ANDRIUKAITIS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro
2013 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. V-250
(Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro
2015 m. liepos 9 d. įsakymo Nr. V-841 redakcija)

**MEDIENOS IR DURPIŲ, IMPORTUOJAMŲ IŠ TREČIŲJŲ VALSTYBIŲ Į
LIETUVOS RESPUBLIKOS RINKĄ, UŽTERŠTUMO ¹³⁷Cs RADIONUKLIDU BEI
MEDIENOS IR DURPIŲ KURO PELENŲ, UŽTERŠTŲ ¹³⁷Cs RADIONUKLIDU,
NAUDOJIMO IR TVARKYMO TVARKOS APRAŠAS**

Pakeistas priedo pavadinimas:

Nr. [V-785](#), 2017-06-21, paskelbta TAR 2017-06-23, i. k. 2017-10545

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Medienos ir durpių, importuojamų iš trečiųjų valstybių į Lietuvos Respublikos rinką, užterštumo ¹³⁷Cs radionuklidu bei medienos ir durpių kuro pelenų, užterštų ¹³⁷Cs radionuklidu, naudojimo ir tvarkymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato reikalavimą dėl medienos ir durpių, importuojamų iš trečiųjų valstybių į Lietuvos Respublikos rinką, užterštumo ¹³⁷Cs radionuklidu, siekiant atsekti medienos ir durpių tiekimo grandinę, bei medienos ir durpių kuro pelenų, užterštų ¹³⁷Cs radionuklidu, naudojimo ir tvarkymo radiacinės saugos reikalavimus, reglamentuoja medienos ir durpių kuro pelenų radiologinių tyrimų atlikimo tvarką ir valstybinę radiacinės saugos priežiūrą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-785](#), 2017-06-21, paskelbta TAR 2017-06-23, i. k. 2017-10545

2. Tvarkos aprašu siekiama užtikrinti darbuotojų ir gyventojų radiacinę saugą.

3. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

3.1. **durpės** – durpės ir jų gaminiai, paruošti kurui (durpės (įskaitant kraikines durpes), aglomeruotos ar neaglomeruotos (Lietuvos Respublikos integruoto tarifo (LITAR) prekės nomenklatūros kodas (toliau – prekės kodas) 2703 00 00));

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-1117](#), 2019-10-02, paskelbta TAR 2019-10-02, i. k. 2019-15662

3.1¹. **importas** – muitinės procedūra, nurodyta 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL 2013 L 269, p. 1), 5 straipsnio 16 punkto a papunktyje;

Papildyta papunkčiu:

Nr. [V-785](#), 2017-06-21, paskelbta TAR 2017-06-23, i. k. 2017-10545

3.2. **jungtinis mėginys** – taškinių mėginių visuma, naudojama radioaktyviojo užterštumo gama spektrometriniam ¹³⁷Cs radionuklido tyrimui (toliau – radiologinis tyrimas) atlikti;

3.3. **mediena** – mediena ir jos gaminiai, paruošti kurui (malkinė mediena, turinti rąstgalių, pliauskų, šakų, žabų kūlelių arba panašų pavidalą; medienos skiedros arba smulkiniai; pjuvenos, medienos atliekos ir atraižos, neaglomeruotos arba aglomeruotos ir turinčios rąstgalių, briketų, granulių arba panašų pavidalą (prekės kodas 4401): malkinė mediena, turinti rąstgalių, pliauskų, šakų, žabų kūlelių arba panašų pavidalą: spygliuočių (prekės kodas 4401 11 00), ne spygliuočių (prekės kodas 4401 12 00); medienos skiedros arba

smulkiniai: spygliuočių (prekės kodas 4401 21 00), ne spygliuočių (prekės kodas 4401 22 00); pjuvenos, medienos atliekos ir atraižos, aglomeruotos ir turinčios rąstgalių, briketų, granulių arba panašų pavidalą: medienos granulės (prekės kodas 4401 31 00), kitos (prekės kodas 4401 39 00); pjuvenos, medienos atliekos ir atraižos, neaglomeruotos (prekės kodas 4401 40); pjuvenos (prekės kodas 4401 40 10), kitos (prekės kodas 4401 40 90));

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-1117](#), 2019-10-02, paskelbta TAR 2019-10-02, i. k. 2019-15662

3.4. **medienos ir durpių kuro pelenai** (toliau – pelenai) – medienos ir (ar) durpių kuro liekanos, susidarančios deginimo įrenginiuose;

3.5. **pelenų apdorojimas** – procesas, kurio metu pelenų dulkumas sumažinamas stabilizuojant juos fiziniu (pavyzdžiui, drėkinant) ir (ar) cheminiu (pavyzdžiui, į sudrėkintus pelenus įmaišant surišamųjų medžiagų) būdu siekiant pašalinti ar sumažinti šių pelenų poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai;

3.6. **pelenų darytojas** – ūkio subjektas, kurio veiklos metu susidaro pelenai ir kurio kiekvienoje eksploatuojamoje katilinėje ar elektrinėje esančių kurą deginančių įrenginių suminė vardinė šiluminė galia kūrenant medienos ar durpių kuru yra didesnė kaip 2,5 MW;

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-785](#), 2017-06-21, paskelbta TAR 2017-06-23, i. k. 2017-10545

3.7. **pelenų naudojimas** – aplinkai ir visuomenės sveikatai saugi veikla, apimanti pelenų naudojimą žemei ir miškams tręšti, auginant energinius augalus, rekultivuojant pažeistas teritorijas ar civilinės inžinerijos reikmėms, kai toks pelenų naudojimas leidžiamas atliekų tvarkymą ar šalutinių produktų naudojimą reglamentuojančiuose teisės aktuose;

3.8. **pelenų priėmėjas** – ūkio subjektas, į savo nuosavybės teisę ar kitais pagrindais valdomą teritoriją priimančias pelenas;

3.9. **pelenų tvarkymas** – pelenų surinkimas, laikymas, vežimas, apdorojimas, naudojimas, šių veiklų organizavimas ir stebėseną, įskaitant, kai minėtus veiksmus atlieka tarpininkas;

3.10. **pelenų tvarkytojas** – ūkio subjektas, kuris užsiima pelenų tvarkymo veikla;

3.11. **sausieji pelenai** – pelenai iki surinkimo ir pateikimo gama spektrometriniam tyrimui atlikti, neturėję sąlyčio su vandeniu, arba vandeniu apdoroti pelenai, išdžiovinoti 105 ± 2 °C temperatūroje;

3.12. **siunta** – medienos ar durpių krovinys, vežamas vienu transporto vienetu (vagonu, automobiliu ir pan.);

3.13. **taškinis mėginys** – pelenų kiekis, ne mažesnis kaip 0,5 kg, paimtas iš tam tikro kiekio susidariusių pelenų, kuris bus jungiamas į jungtinį mėginį kartu su kitais taškiniais mėginiais pelenų radiologiniam tyrimui atlikti;

3.14. **trečiosios valstybės** – Baltarusijos Respublika, Ukraina ir Rusijos Federacija (tik Kalugos, Tulos, Briansko ir Oriolo sritys);

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-1094](#), 2016-09-20, paskelbta TAR 2016-09-21, i. k. 2016-23847

3.15. kitos Tvarkos apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatyme.

4. Tvarkos aprašas privalomas ūkio subjektams, iš trečiųjų valstybių importuojantiems medieną ar durpes, pelenų darytojams, pelenų priėmėjams, pelenų tvarkytojams ir valstybinę radiacinės saugos priežiūrą vykdančiam Radiacinės saugos centrui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-785](#), 2017-06-21, paskelbta TAR 2017-06-23, i. k. 2017-10545

II SKYRIUS

REIKALAVIMAS DĖL IŠ TREČIŲJŲ VALSTYBIŲ IMPORTUOJAMOS MEDIENOS IR DURPIŲ UŽTERŠTUMO ¹³⁷Cs RADIONUKLIDU

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [V-785](#), 2017-06-21, paskelbta TAR 2017-06-23, i. k. 2017-10545

5. Ūkio subjektas, iš trečiųjų valstybių importuojantis medienos ar durpių siuntą, privalo turėti radiologinių tyrimų dokumentą (-us), įrodantį (-čius), kad medienos ar durpių siuntos užterštumas ¹³⁷Cs radionuklidu neviršija 30 Bq/kg (imant išmatuotos vertės ir vieno standartinio nuokrypio nuo išmatuotos vertės sumą ir apvalinant vieneto tikslumu).

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-785](#), 2017-06-21, paskelbta TAR 2017-06-23, i. k. 2017-10545

5¹. Tais atvejais, kai iš trečiųjų valstybių importuojamos (-ų) medienos ar durpių siuntos (-ų) radiologinių tyrimų dokumente (-uose) nurodyta, kad medienos ar durpių siuntos (-ų) užterštumas ¹³⁷Cs radionuklidu viršija 30 Bq/kg ar tai nustato Radiacinės saugos centras, tačiau medienos ar durpių siunta (-os) neskirta (-os) Lietuvos Respublikos rinkai, ūkio subjektas privalo Radiacinės saugos centrui pateikti dokumentą (-us), įrodantį (-čius), kad importuota (-os) medienos ar durpių siunta (-os) patiekta (-os) ne Lietuvos Respublikos rinkai.

Papildyta punktu:

Nr. [V-785](#), 2017-06-21, paskelbta TAR 2017-06-23, i. k. 2017-10545

III SKYRIUS PELENŲ, UŽTERŠTŲ ¹³⁷Cs RADIONUKLIDU, NAUDOJIMO IR TVARKYMO RADIACINĖS SAUGOS REIKALAVIMAI

6. Jeigu ¹³⁷Cs radionuklido aktyvumo koncentracija sausuose pelenuose yra mažesnė nei 1 Bq/g (imant išmatuotos vertės ir vieno standartinio nuokrypio nuo išmatuotos vertės sumą), pelenai gali būti naudojami žemei ir miškams tręšti, auginant energinius augalus, rekultivuojant pažeistas teritorijas ar civilinės inžinerijos reikmėms.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-1117](#), 2019-10-02, paskelbta TAR 2019-10-02, i. k. 2019-15662

7. Jeigu ¹³⁷Cs radionuklido aktyvumo koncentracija sausuose pelenuose yra lygi arba viršija 1 Bq/g, tačiau mažesnė nei 10 Bq/g (imant išmatuotos vertės ir vieno standartinio nuokrypio nuo išmatuotos vertės sumą ir apvalinant vieneto tikslumu), t. y. mažesnė nei aktyvumo koncentracijos nereguliavimo vertė, nustatyta Lietuvos higienos normos HN 73:2018 „Pagrindinės radiacinės saugos normos“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. 663 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 73:2018 „Pagrindinės radiacinės saugos normos“ patvirtinimo“ (toliau – Lietuvos higienos norma HN 73:2018 „Pagrindinės radiacinės saugos normos“), 4 priedo 4 lentelėje, pelenai gali būti naudojami rekultivuojant pažeistas teritorijas ar civilinės inžinerijos reikmėms, išskyrus žemei ir miškams tręšti ir energiniams augalams auginti, arba tvarkomi, pavyzdžiui, šalinami komunalinių arba statybinių atliekų sąvartynuose.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-1117](#), 2019-10-02, paskelbta TAR 2019-10-02, i. k. 2019-15662

8. Tvarkos aprašo 7 punkte nurodytu atveju, kai pelenai naudojami civilinės inžinerijos tikslu keliams tiesti, pelenų priėmėjas turi užtikrinti, kad gama dozės galia 1 m atstumu nuo kelio paviršiaus neviršys 0,5 μSv/val.

9. Tvarkos aprašo 7 punkte nurodytu atveju, kai pelenai naudojami kaip statybinių medžiagų, iš kurių statomi namai, sudedamoji dalis, siekiant, kad dėl juose esančio ¹³⁷Cs radionuklido lygiavertės gama dozės galios lemiamą gyventojų apšvita neviršytų 0,1 mSv per metus, į betoną leidžiama dėti ne daugiau kaip 120 kg/m³ sausų pelenų.

10. Jeigu ^{137}Cs radionuklido aktyvumo koncentracija sausuose pelenuose yra lygi arba viršija 10 Bq/g (imant išmatuotos vertės ir vieno standartinio nuokrypio nuo išmatuotos vertės sumą ir apvalinant vieneto tikslumu), pelenų darytojas per 2 darbo dienas turi informuoti apie tai Radiacinės saugos centrą ir pelenus tvarkyti Radiacinės saugos centro nurodytu būdu, laikydamasis radiacinės saugos principų ir Lietuvos higienos normoje HN 73:2018 „Pagrindinės radiacinės saugos normos“ nustatytų apšvitos lygių.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-1117](#), 2019-10-02, paskelbta TAR 2019-10-02, i. k. 2019-15662

11. Naudojant ir tvarkant pelenus Tvarkos aprašo 10 punkte nurodytu atveju, darbuotojų, kurių veikla susijusi su pelenų naudojimu ir tvarkymu, apšvita dėl ^{137}Cs radionuklido negali viršyti Lietuvos higienos normoje HN 73:2018 „Pagrindinės radiacinės saugos normos“ nustatytų gyventojų apšvitos lygių.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-1117](#), 2019-10-02, paskelbta TAR 2019-10-02, i. k. 2019-15662

IV SKYRIUS

PELENŲ RADIOLOGINIŲ TYRIMŲ ATLIKIMO TVARKA

12. Jungtinį mėginį turi sudaryti 4 panašaus tūrio, ne mažesnio kaip 0,5 kg, taškiniai mėginiai, paimti vienodais laiko intervalais, kurie reprezentuoja patikrinimo intervalą. Jungtinis mėginys, kurio tūris turi būti ne mažesnis kaip pelenų radiologiniam tyrimui naudojamas jungtinio mėginio papildomas indas (nuo 0,5 iki 2 litrų), turi būti matuojamas akredituotoje arba Radiacinės saugos centro nustatytus reikalavimus atitinkančioje laboratorijoje.

13. Pelenų darytojas per metus privalo organizuoti nustatyto skaičiaus pelenų radiologinius tyrimus:

13.1. vieną pelenų radiologinį tyrimą, jeigu katilinės ar elektrinės kurą deginančių įrenginių suminė vardinė šiluminė galia kūrenant medienos ar durpių kuru yra didesnė kaip 2,5 MW, tačiau mažesnė nei 5 MW, tiriant po vieną jungtinį mėginį kasmet;

13.2. du pelenų radiologinius tyrimus, jeigu katilinės ar elektrinės kurą deginančių įrenginių suminė vardinė šiluminė galia kūrenant medienos ar durpių kuru yra lygi arba didesnė kaip 5 MW, tačiau mažesnė nei 20 MW, tiriant po vieną jungtinį mėginį kas pusę metų;

13.3. keturis pelenų radiologinius tyrimus, jeigu katilinės ar elektrinės kurą deginančių įrenginių suminė vardinė šiluminė galia kūrenant medienos ar durpių kuru yra lygi arba didesnė kaip 20 MW, tiriant po vieną jungtinį mėginį kas ketvirtį.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-785](#), 2017-06-21, paskelbta TAR 2017-06-23, i. k. 2017-10545

14. Pelenų darytojas privalo turėti šią informaciją apie medieną ir durpes, iš kurių susidarė pelenai: medienos ir durpių kilmės valstybę, tiekėjo pavadinimą ar vardą, pavardę, susidariusių pelenų kiekį, pelenų tvarkytojo ar pelenų priėmėjo, kuriam pelenai perduoti, pavadinimą ar vardą, pavardę, buveinės ar gyvenamosios vietos adresą, telefono ir fakso numerius, elektroninio pašto adresą.

15. Pelenų darytojas pelenų radiologinių tyrimų protokolus ir Tvarkos aprašo 14 punkte nurodytą informaciją apie medieną ir durpes, iš kurių susidarė pelenai, privalo saugoti 3 metus nuo pelenų radiologinio tyrimo atlikimo dienos.

V SKYRIUS

VALSTYBINĖ RADIACINĖS SAUGOS PRIEŽIŪRA

16. Tvarkos apraše nustatytų reikalavimų valstybinę radiacinės saugos priežiūrą vykdo Radiacinės saugos centras.

17. Radiacinės saugos centras, vykdydamas valstybinę radiacinės saugos priežiūrą, turi teisę:

17.1. susipažinti su pelenų radiologinių tyrimų protokolais ir Tvarkos aprašo 14 punkte nurodyta informacija apie medieną ir durpes, iš kurių susidarė pelenai, ir atlikti nepriklausomus medienos ir durpių bei jų pelenų radiologinius tyrimus vietoje ar paėmęs jų mėginius;

17.2. pareikalauti iš ūkio subjektų, kurie iš trečiųjų valstybių importavo medienos ar durpių siuntas ir jas patiekė ne Lietuvos Respublikos rinkai, pateikti dokumentus, įrodančius importuotų medienos ar durpių siuntų iškrovimo ne Lietuvos Respublikoje faktą (pvz., transporto dokumento – CMR važtaraščio, pažymėto ne Lietuvos Respublikos galutinio gavėjo parašu ir spaudu, patvirtintą kopiją).

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-785](#), 2017-06-21, paskelbta TAR 2017-06-23, i. k. 2017-10545

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-841](#), 2015-07-09, paskelbta TAR 2015-07-10, i. k. 2015-11238

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. kovo 12 d. įsakymo Nr. V-250 „Dėl Medienos kuro pelenų, užterštų (137)Cs radionuklidu, naudojimo ir tvarkymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-1094](#), 2016-09-20, paskelbta TAR 2016-09-21, i. k. 2016-23847

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. kovo 12 d. įsakymo Nr. V-250 „Dėl Medienos ir durpių, įvežamų iš trečiųjų valstybių ir (ar) tiekiamų į Lietuvos Respublikos rinką, užterštumo 137Cs radionuklidu bei medienos ir durpių kuro pelenų, užterštų 137Cs radionuklidu, naudojimo ir tvarkymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-785](#), 2017-06-21, paskelbta TAR 2017-06-23, i. k. 2017-10545

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. kovo 12 d. įsakymo Nr. V-250 „Dėl Medienos ir durpių, įvežamų iš trečiųjų valstybių ir (ar) tiekiamų į Lietuvos Respublikos rinką, užterštumo 137Cs radionuklidu bei medienos ir durpių kuro pelenų, užterštų 137Cs radionuklidu, naudojimo ir tvarkymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-1117](#), 2019-10-02, paskelbta TAR 2019-10-02, i. k. 2019-15662

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. kovo 12 d. įsakymo Nr. V-250 „Dėl Medienos ir durpių, importuojamų iš trečiųjų valstybių į Lietuvos Respublikos rinką, užterštumo 137Cs radionuklidu bei medienos ir durpių kuro pelenų, užterštų 137Cs radionuklidu, naudojimo ir tvarkymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo